

שלהי שמיטה. עד כמה הרגשנו שהשנה הזאת היתה שמיטה? אמנם הקפדנו לקנות בתנויות מהדרות, לשמור קדושת שביעית ולבער פירות, אך מעבר לכך, שמיטה היא נחלתם של עובדי האדמה מבחינת ההקרבה של המצוה. ואם חשבנו שאלו נמצאים החק מן הכרך הסואן. נתפלא לגלות שאולי השכן ממול אף הוא שותף לשמיטת האדמה במסירות אין קץ.

ורדה גרין מחייכת כשאני מכנה אותה ואת בעלה "גבורי כוח" אין במעשה שלנו גבורה מיוחדת" כך היא חושבת. אדרבה, נהנינו ממנו מאוד, וקבלנו שכר רב שמרנו שמיטה כהלכתה, וזה העיקר. "אני מבקשת ממך" היא מזהרת להוסיף "שלא נופיע בכתבה בשמותינו האמיתיים. כני אותנו בשמות אחרים" יהי כן.

גבריאל גרין, אודיכל נוף במקצועו. מתכנן גינות לבתים פרטיים, מעצב אותן ואף עובד בהן. "אחרי שלמד את המקצוע

משמים. הרוחים שלנו מכל ה"עסקים" הללו היו גבוהים במיוחד. או כבר היינו לאתר ההחלטה שהוא יישב בכולל, ובעלי בקש ממני ללכת ולערוך "מחקר" אצל כל נשות השכונה שלנו. שרובן נשות אברכים. כיצד הן חיות מן המשכורת הזעומה שמקציב להן הכולל? הדבר הנה היה נראה לנו מוזר ולא התקבל על דעתינו. אמרתי לו, שאיך שהן חיות, כך אנו נהיה בעזרת ה'.

ובאמת ראינו ניסים. ישבנו לחלק את המשכורות של סוף שנת תשנ"ג, וגילינו להפתעתנו הרבה, שנוכל להתקיים מהן במשך כל שנת השמיטה. ועכשיו בתום השנה, אני רוצה לומר לך שהכסף של השנה השישית בלבד!

הרי זה התגלמות הפסוק 'ציותי את ברכתי בשנה השישית'. אני מעירה, ואילו

"ואצט את התבואה"

חנה רגב

היא מתהדרת רגע ואומרת "עכשיו, כשאני מספרת לך הכל, אני נרגשת מאוד, פתאום קולטת את עומק הנס שקרה לנו, הוא מוחשי יותר ואמיתי".

מבחינתך, האם את מיצירה על כך שתמה השמיטה?

בודאי, היתה לנו שנה נפלאה. אי אפשר לתאר את הטעם שהרגשנו השנה כשזכינו לבית של תורה בלבד. בעלי אומר על דרך הבריחה, "הלוואי והיו יכולים להכריז על שנת תשנ"ה גם כן כשנת שמיטה, ואוכל להמשיך בלימודי..."

מה שברור הוא, שהשנה הזאת עשתה לנו משהו. אף פעם לא טעמנו מה זה בית שבו ראש המשפחה יושב ולומד כל היום. האירה אחרת, כל כך ייחודית... פתאום גם אני חשה שייכת לשאר נשות השכונה... חשתי גם מה זה להיות אשת אברך, וזה היה דבר נפלא. מי שלא טועמת אותו, לא מבינה...

אנחנו יושבים וחושבים מהו גודל הנס, איך נכנסה הברכה בכספינו ויכלנו לחיות "רגיל". ללא עבודה. ההורים פשוט אינם מאמינים! אני יכולה לסכם את השנה החולפת כשנה נהדרת, שנה שנתנה לנו המון כוח להמשיך. בעלי למד ללמוד בשנה הזאת, וזה היה העיקר. כבר עכשיו אנו מצטערים שזה הולך להגמר. השנה תמה, הכסף יגמר בדיוק בראש השנה וכבר אנו מחכים בכליון עינים לשנת השמיטה הבאה...

הלמד הלכות, ועכשיו רצה להתחיל ללמוד לעומק עם העוביית המינימלית שלו, והיינו בטוחים שיצאת.

איך הגיבה המשפחה לעיון?

בתהדמה, מהולה במידה רבה של כעס. הורי בעלי רגזו מאוד כששמעו שהוא עומד לקחת שנת חופש מהעבודה בשל "סיבה לא מוצדקת שכזאת". לדעתם, הם לא הבינו כיצד הוא נסוגל לעזוב את עבודתו למשך שנה ארוכה כשהוא מסופל בילדים קטנים. "חלומנו באספמיה" הם כינו את הדעיון שלנו. אוא שלי אמרה לי, שנראה לה שכדאי? אפילו למכור געליים בתנות, אם יחליט לשמור שמיטה, אך לא להשאר בלי מקור הכנסה בכלל! למען אמת, גם ללבנו התגנב הספק, אמנם הינו מסודרים פחות או יותר מבחינה כללית, דירה (עם משכנתא) ורכב, חשבונשילמד, אך אולי יעסוק גם באיזה עסק קטן אם נצטרך... ולא היה צורך לכך!

השאלה העומדת לפנך מפי היא: "או איך הסתדרתם? כיצד ייתם ללא הכנסה בכלל? הרי בעלך ישב ללמוד שנה תמימה מבלי להזדקק למילגושל הכולל!"

ורדה לא מחכה שאלה, היא מיד מספרת: "לקראת סוף השנה שעברה ניסה בעלי להכנס לרויקס יוקרתי של אודיכלות נוף וגינות הוא תכנן גינה בדירה לדוגמא, והעורות החלו לזרום בקצב מדהים. הם הגיו בקלות, ראו שנה

בארצות הברית, הגיע לארץ כדי לחקור וללמוד על החלקאות בישראל. בירושלים התאכסן באחד המנזרים, ושם פעמיו כדי לראות את הכותל המערבי המפורסם. שם פגש ביהודי יקר, שהציע לו להגיע ל"מרכז מידע לסטודנטים ברובע היהודי. מתוך סקרנות נכנס למקום, ושם הציעו לו להתאכסן בישיבה. ארוז את חפציו ובוריחות, יצא מן המנזר ופנה לישיבה. משם היתה הדרך פתוחה להכרת היהדות. "הוא הגיע לארץ כדי לחקור אורות עצים ופרחים, ומצא שורשים. כך מסכמת ורדה אשתו.

אחרי התנהג עבר גבריאל במקצועו בכל מיני מקומות. אמנם היה קובע עיתים לתורה מידי פעם, אך עסקו העיקרי היה הגינון.

כיצד נפלה ההחלטה לשבות לחלוטין מעבודה בשמיטה? "עוד בעיצומה של השנה שעברה היה ברור לנו שבעלי לא יעבוד בשמיטה, כל העת הביע את שאיפתו להקדיש את השנה הזאת ללימוד בכולל, אבל כוללים לחקלאים הם בדרך כלל "כפי הידוע לי. מיועדים לחקלאים ממש, עובדי אדמה שבבעלותם חלקות שדה או פרדסים, ומזה הם מתפרנסים. בעלי רצה ללמוד בכולל בלי לקבל אף תמורה לכך לטעום את טעם הלימוד פעם אחת. רצה לדעת גמרא, משום שלא הספיק עדיין. כשחזר בתשובה הכיר רק את המושגים הכלליים ביהדות